

A classical oil painting of a woman, Isabella Parmská, from the 17th century. She is depicted from the chest up, wearing an elaborate lace dress with a high collar and a yellow bow. Her hair is styled in an updo with braids. She holds a bouquet of flowers in her left hand. To her right, a vase with more flowers is visible. The background is a soft, muted green.

MICHALA
GÁNOVSKÁ

Izabela Parmská

VYDALO MEA2000 o. z.

© Všetky autorské práva sú
vyhradené

ISBN 978-80-560-0064-9

MICHALA GÁNOVSKÁ

Izabela Parmská

Grafická a technická spolupráca: Tomáš Lackó, Kristián Kitlei,
Edícia: MEA 2000 o.z. – Mladá Éra Autorov nového tisícročia

Autorské práva vyhradené

ISBN 978-80-560-0064-9

Keď 6.okt6bra 1760 spečatila Izabela svoj osud s Jozefom II. vedela, že z Viedne uŹ neodíde. Jej Źivot sa bude odohr6vať len na tomto mieste. Svadba bola očarujúca, Izabela ako stred vesmíru a následník tr6nu len obiehajúca planéta. Vopred dohodnuté zväzky nekončili láskou, ale ona mala Źšťastie, že sa do nej Jozef II. na prvý pohľad zamiloval. Źakoval svojej matke Márii Terézii za to, že ho aj napriek jeho počiatočnej nev6li oženila. Izabela mala v tom čase iba devätnásť rokov a ani len netušila, čo pre Źu bude manželstvo znamenať. Otec jej povedal, že musí spečatiť mier medzi Rakúskom a Francúzskom a dal jej zbalit' všetky veci. Celou cestou premýšľala, prečo práve ona má byť tá „pečať.“ Ako dôkaz mieru musela obetovať svoj Źivot a sny. Pred rokmi snívala o tom, že sa raz vydá, ale z lásky. Vtedy sa zdôverila svojej učiteľke, ale tá ju hneď zahriakla :

„Vy, moja milá, nemáte právo na lásku. Vám bol daný iný osud ako ostatným. Vy budete posol mieru.“

Teraz uŹ tieto slová pochopila.

I.

Týraná vlastnými citmi

Ráno po svadobnej noci bolo tým najhorším ránom, aké kedy Izabela zažila. Dvíhal sa jej žalúdok, vôbec si nevedela vysvetliť, čo sa v noci dialo. Asi to tak má byť, utešovala sa. Jozef je predsa budúci cisár, určite mu bolo všetko vysvetlené. Láska sa dá robiť aj bez lásky, vzdychla si.

Raňajky vôbec nezjedla. Celý deň myslela na svojho nového manžela.

Lenže nie preto, že jej chýbal, ale hanbila sa za to, čo jej v noci urobil. Nechcela sa o tom rozprávať. Deň bol napriek tomu rušný, zoznamovala sa s celým kráľovským dvorom. Pred Máriou Teréziou mala obrovský rešpekt, ale tá ju zahŕňala pozornosťou a materinskou láskou.

Keď sedeli v záhrade a popíjali poobedňajší čaj, zdôverila sa Izabela svojej novopečenej svokre:

„Chýba mi domov a mama.“

„Neboj sa, Jozef ti všetko vynahradí.“ – upokojila ju Mária Terézia.

Izabela si vzdychla. Práve tejto odpovede sa obávala. Možno ho časom začne milovať, alebo si aspoň zvykne, pomyslela si.

„Vy..... vy ste sa vydávala z lásky?“ – opýtala sa nesmelo Izabela.

Keby nebola panovníčkinou obľúbenou nevestou, postihol by ju hnev a trest za opovážlivú otázku. Izabela sa však ešte len učila etikete na viedenskom dvore, preto sa Mária Terézia len usmiala a povedala:

„Moja milá, všetko raz príde. Nezahadzuj flintu do žita. Jozef je veľmi pozoruhodný mladý muž a urobí ťa šťastnou.“

Izabela sa začervenala. Pochopila, že svokra odhalila jej (ne)cit k jej synovi.

Nastalo ticho, ale po chvíli k ním pribehla Máriina ďalšia dcéra Mária Kristína.

Veselo sa zabávala s dvornými dámami, ktoré boli všade okolo. Rad sluhov Izabele prekážal vo výhlade, ale so slušnosti nepovedala nič. Až keď Mária Kristína usadla zadychčaná vedľa Márie Terézie, všimla si ju. Bola nádherná. Červené líca jej žiarili, v očiach mala toľko života.... vypýtala si vejár a veselo sa ovievala.

„Ach, to je dnes teplo!“ – vzdychla a spomedzi vejára jej vykúkali oči ako iskriace uhlíky. Upriamila pozornosť na Izabelu.

„Moja drahá, toto je Izabela, teraz sa už spoznávate osobne.“ - ukázala Mária Terézia na nevestu.

„Ja som Mimi.“ – predstavila sa Mária Kristína nesmelo.

„Izabela, tvoja švagriná.“ – obidve sa usmiali.

Večer bol nudný, Jozef prišiel z poľovačky unavený a takmer hneď ako svoju manželku pozdravil, zaspal.

Izabela sa dívala von oknom a pozorovala nočnú oblohu.

V žiarivých hviezdach uvidela Mimine krásne oči.

Preboha! Zľakla sa a šla si radšej ľahnúť.

Nasledujúci deň bol takmer rovnaký. Nekonečné obliekanie, raňajky, rozhovor s Máriou Teréziou, prechádzka, popoludňajší čaj..... všetko do detailov naplánované.

Napokon aj celý týždeň bol rovnaký, už takmer nevedela, aký je deň.

Zapísala sa na hodiny tanca, aby aspoň využila čas.

Učiteľka bola urodzená Rakúšanka, ale výuka tanca zahŕňala aj francúzske názvy, a tak si Izabela prišla na svoje.

Lekcie tanca boli náročné a vôbec nie zábavné, ale aj tak Izabela radšej trávila čas so strojenou a prísnu lektorkou ako s Máriou Teréziou. Bála sa totiž, že by sa jedného dňa opýtala na jej intímny život a ona by nevedela, čo odpovedať.

„Dnes príde aj vojvodkyňa Mária Kristína, takže sa pripravíme.“ – zatlieskala učiteľka a zvuk sa rozlial po veľkej sále.

Srdce vyskočilo Izabele do krku.

Náročky sa vyhýbala Mimi, odkedy „uvidela jej krásne oči na oblohe“.

Otočila sa k veľkému zrkadlu a zozadu pozorovala, ako do miestnosti vstupuje krásna postava v modrej toalete a svetlými kučeravými vlasmi.

„Prepáčte, že meškám.“ – zdvorilo sa uklonila.

Izabela sa otočila a pozdravila ju.

Hodina tanca bola plná krokov a úskokov, špičiek a narovnaných chrbtov, ale keď skončili, Mimi navrhla:

„Pôjdeme sa prejsť k fontáne?“

Izabela takmer odpadla. Vedela, že toto je veľmi čudné a takmer určite zlé.

„Áno.“ – povedala, ale vôbec si neuvedomila, že jej ústa hovoria. Chcela odmietnuť, ale nedalo sa.

Mimi ju chytila pod pazuchu a rezkým krokom opustili tanečnú sálu.

„Tak, čo hovoríte na viedenský dvor?“ – pozrela na Izabelu.

„No.....viete, ešte si len zvykám.“ – zdvorilo odpovedala.

„Ja viem, ani ja to tu nemám ľahké, ale niekedy sa to dá. Hlavne na jeseň je tu pekne, veď uvidíte.“ – usmiala sa.

„Ste tu ako slnko.“ – vyletelo nečakane z Izabely.

Zľakla sa, či to nebolo veľmi trúfalé.

Mimi sa zasmiala svojim zvonivým smiechom.

Nepovedala nič, len si po chvíli odkašľala.

„Ste chorá?“ – opýtala sa Izabela.

„Neviem, asi som len kdesi prechladla.“

Po tejto prechádzke nevidela Izabela Mimi pár dní.

Nechcela vyzvedať, ale cítila nepokoj. Možno povedala niečo nevhodné a Mimi sa urazila. Možno ju nechce vidieť!

Neustále na to musela myslieť. Netrápil ju Jozef, ktorý jej každý deň nosil čerstvé ruže ako dôkaz lásky.

A v noci.... v noci bola myšlienkami len s Mimi.

Nedalo sa tomu ubrániť, iba tak „prežila“ to, čo s ňou robil jej manžel.

Keď už ležali vedľa seba, opýtala sa Izabela manžela:

„A inak, ako sa má tá Vaša sestra...ako sa to len volá...Mária Kristína? Stretli sme sa na čaji.“

„Mimi chudinka je chorá, už niekoľko dní trpí horúčkami, takmer nevníma. Dnes jej púšťali žilou, musíme vraj počkať.“ – povedal

„A mohla by som ju navštíviť?“ – vyskočila z postele Izabela.

„Prečo nie, ale len s mojim sprievodom a najskôr zajtra.“ – odpovedal Jozef pokojne a zaspal.

Izabela nezatvorila oči, stále sa strachovala a modlila za zdravie Mimi.

„Bože, dal si mi možnosť uvidieť svetlo, tak mi to prosím ťa, neber! Vezmi si mňa, môj osud je spečatený, ale Mimi nechaj žiť! Ona nikomu neublížila...“ – ruky sa jej potili a trýpli v kŕči, ale neprestala.

Slzy jej tiekli prúdom aj zo zúfalstva, že teraz nemôže byť pri nej, držať ju za ruku a bdieť nad ňou.

Ráno mala Izabela opuchnuté oči a žalúdočnú nevoľnosť.

Raňajok sa ani len nedotkla.

„Necítite sa dobre, moja drahá?“ – opýtala sa jej Mária Terézia.

„To bude v poriadku, ďakujem za opýtanie. Nerobte si starosti, Výsost’.“ – Izabela sklopila zrak.

Lenže matka toľkých detí akou bola Mária Terézia, už vedela svoje.

Poobede Izabela netrpezlivo čakala manžela aj s celým sprievodom, aby navštívili Máriu Kristínu.

Keď však prišiel do salónika, povedal:

„Hovoril som s lekárom a ten neodporúča návštevy.“

Izabela zúrila. Jej vnútro vrelo a začala nenávidieť

Jozefa za to, že jej odopiera byť s jediným človekom, pre ktorého ráno vstáva.

Keď bola sama, plakala. Trpela tým, čo cítila a trpela aj neslobodou, v ktorej musela žiť. Nenávidela Jozefa, celý dvor, Viedeň, rodičov, za to, že ju poslali tak ďaleko....

Bola tak zúfalá, že niekedy vzala ihlu a pichala si ňou pod nechty, až kým nešla krv. Nemohla si nič viditeľné spôsobiť, lebo dvorné dámy, ktoré ju obliekali, by to hneď zbadali a donieslo by sa to až k Márii Terézii.

Bolesť ju na chvíľu oslobodila.

Čakala ešte dva dni, kým sa konečne dostala k Mimi.

Jozef ju sprevádzal a neustále sa usmieval. Hovoril totiž s matkou a tá mu zvestovala, že bude otcom. Izabela to ešte ani netušila.

Izba bola presiaknutá chorobou a nevyvetraná. Mimi ležala nevládna na posteli, červené líca sa stratili.

Popraskané pery si neustále olizovala, ale aj tak boli suché. V očiach mala pokoj. Zmierila sa s tým, že sa možno nedožije svojich narodenín.